

ЕДНО И СЪЩО СЕМЕЙСТВО – РАЗЛИЧНИ ДЕЦА

Родителите често се чудят защо децата им не приличат на тях. Та нали народът е казал, че ”крушата не пада по-далеч от дървото” или „каквата крушата, такава и крушката”. Но децата не могат да бъдат такива, защото никога не повтарят живота на родителите си, а вървят по свой собствен. Младите наследяват много неща от родителите така, както новите поколения възприемат опита на предишните. И все пак те са други, защото живеят при други условия. Нещо повече, в едно семейство децата на едни и същи родители също растат различни. Следователно, жизнените връзки, за които става дума в посочените пословици, не са чак толкова прости и праволинейни.

Една майка се оплаква: „Имаме три деца. Двете са деца като деца, а с третото не можем да се оправим, като че ли е расло сред чужди хора. Баща им е строг, възискателен, а и аз не ги глезя. От всички изискваме по равно. На никого не правим отстъпки. От всичко по равно им купуваме. Обичаме ги по равно, а те са различни...”. Ежедневно могат да се чуят много такива оплаквания. На нито едно от децата в семейството не се обръща специално внимание, но едно разбира от половин дума, а на другото често пъти трябва да се повтаря.

Така че, както и да се стремят родителите да се държат по еднакъв начин с всичките си деца – те стават различни. И не просто различни, а едни – по-добри, а други – по-лоши. Къде е причината?

Колкото и странно да ни се стори на пръв поглед, тя е точно в еднаквото отношение на родителите към потомците си, в игнорирането на това, че у всяко дете има нещо свое. Дори тогава, когато те се възпитават общо взето при еднакви условия, в едно и също обкръжение. Като имаме това в предвид, изискванията към децата не могат да бъдат еднакви. Още повече, че всяко дете се развива по свой индивидуален начин и различия има, що се отнася до ниво на психическото развитие, възможности, знания, умения и навици, особености на отделните психически процеси (памет, внимание, възприятия), потребности, интереси, черти на характера. Дори да се намират при абсолютно еднакви условия, все едно те не могат да бъдат еднакви, защото са различни природните им възможности, анатоמו-физиологичните предпоставки за индивидуално развитие. Освен това абсолютно идентични условия на живот и възпитание са невъзможни. И става така, че колкото са децата, толкова са и индивидуалностите – слагането им на един кантар, дори в рамките на едно и също семейство, не води до нищо добро.

Еднаквото мерило може да предизвика недоразумения и дори конфликти както между деца и родители, така и между самите деца. Докато са малки, им е все едно дали носят еднакви по форма и цвят панталони, якета, обувки, но като пораснат, не им е безразлично. Всеки търси своето себеутвърждаване като личност, а едно такова общо мерило би го задържало.

Не казваме ли на по-големите си деца, като посочваме по-малките (или обратното): „Брат ти може без това, а ти не можеш!” или „Тя може сама, а ти не можеш. Никой не ѝ е помагал, ти с какво си по-лоша от нея?” Ето това е еднаквият подход към възпитанието. Когато едно дете не казва за желанията си, не моли за помощ, това ни най-малко не означава, че и другото трябва да постъпва точно така. Когато едното дете се е научило да прави нещо само, а другото – не, няма полза да му даваме някого за пример. Едни могат, други – не, едни искат, други – не. Тук са намесени много фактори и трябва по възможност да ги открием, за да разберем характера на поведението на детето в една или друга ситуация.

Въпреки, че децата остават за родителите си винаги деца, не трябва да забравяме, че във всеки миг от тяхното развитие и израстване у тях стават известни промени. Само като имаме предвид тези закономерности, като се ориентираме към тях, можем да осигурим перспективи за развитие на децата.